

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**
 Ημερομηνία: Παρασκευή, 14-05-2010
 Σελίδα: 10,11 (1 από 2)
 Μέγεθος: 1778 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 125030
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 9296001

Λέξη κλειδί: **ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ**

Περιοδικός Λόγος

■ Ιστορία Εικονογραφημένη, Απρίλιος 2010, τ. 502, διεύθυνση: Χαρίλαος Τρικούπη 5, Αθήνα, τηλ.: 210-3623993. Κεντρικό βιβλιοπωλείο: Πανεπιστημίου 46, τηλ.: 210-3826813

Το πάντα προσεγμένο περιοδικό «Ιστορία Εικονογραφημένη» παρουσιάζει στο τεύχος Απριλίου τον Μουαμάρ Αλ Καντάφι. Εκκεντρικός και απρόβλεπτος. Η Καλλιόπη Ραπανάκη γράφει για τον Αμίλιο Βεάκη. Στα ιστορικά, «Το πραξικόπημα της Μπαραρίας» και «Η άνοδος του φασισμού στην Ιταλία και ο αντίκτυπος της στον διεθνή Τύπο». Προσφορά DVD «Δρόμος Στίλγουελ».

■ Νέα Εστία, μηνιαίο περιοδικό, Μάρτιος 2010, τ. 1.831, έτος 84ο, διεύθυνση: Ευριπίδου 84, Αθήνα, τηλ.: 210-3213030

«Πρόσωπα και ζητήματα της νεοελληνικής ποίησης» είναι ο υπότιτλος. «Η Ιλιάδα και η διάθλαση της ιστορίας στον Γιώργο Σεφέρη» από τον Μιχαήλ Πασχάλη και ο Νίκος Λάτσης: «Από τον πρώτο στον ύστερο Σαχτούρη». Η Αλεξάνδρα Ζαμουήλ για: «Τα πρώτα ελληνικά συνέτα».

■ Θέματα λογοτεχνίας, τετράμηνο περιοδικό λογοτεχνίας, θεωρίας της λογοτεχνίας και κριτικής, Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2009, τ. 42, διεύθυνση: Ζωοδόχου Πηγής 73, Αθήνα, τηλ.: 210-3815433

Το τεύχος 42 αφιερώνεται στον ποιητή Γιάννη Ρίτσο. Επιλογή, σχεδιασμός, παραγωγή: Χρήστος Τουμανίδης. Η έκδοση συνοδεύεται από cd. Ο ηθοποιός Χρήστος Τσάγκας διαβάζει ποίηση του Γιάννη Ρίτσου.

■ Άνευ, τ. 35, Δεκέμβριος 2009 - Φεβρουάριος 2010, διεύθυνση: Αλεξάνδρου Παπαδιαμάντη 8, τηλ.: 22336752 Το εκδοτικό σημείωμα φέρει τον τίτλο: «Η αναγκαιότητα της τέχνης» και όσοι ασχολούνται με τον πολιτικό, πρέπει να πείσουν για τη χρησιμότητά της. Για τον ζωτικό ρόλο στην κοινωνία. Τα περιεχόμενα του περιοδικού αντανακλούν σ' αυτό. Εικαστικά, κινηματογράφος, θέατρο, μουσική, ποίηση.

■ Αιολικά Γράμματα, διμηνιαίο περιοδικό της μαχόμενης λογοτεχνίας, Μάιος-Ιούνιος 2010, χρόνος 40ός, τ. 243, διεύθυνση: Πριγκίπισσας Αικατερίνης 4, Καλλιθέα 176 76, τηλ.: 210-3800142 Αφιέρωμα στον Δημοσθένη Βουτυρά. «Από ένστικτο έγινε πρόδομος του κοινωνικού και ανθρωπιστικού πεζογραφήματος στην Ελλάδα» (από την εισαγωγή του Κώστα Βαλέτα).

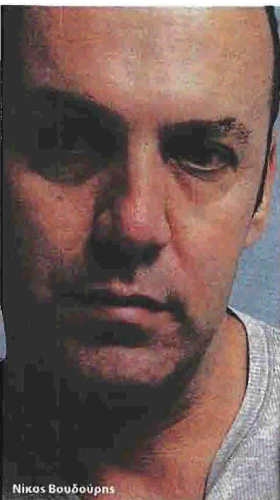

■ Μετρονόμος, τριμηνιαία έκδοση. Ιανουάριος-Μάρτιος 2010, τ. 36, διεύθυνση: Λογία Τριανταφύλλου 13, 173 41, Άγιος Δημήτριος, τηλ.: 210-9703932 Το πρώτο τεύχος για το 2010 ανήκει στον Αρχάγγελο της Κρήτης Νίκο Ξυλούρη. Η οικογένειά του παρέδωσε άγνωστο υλικό και το περιοδικό τιμά τον μεγάλο τραγουδιστή.

Αλέξανδρος Στεργιόπουλος

Με τον συγγραφέα του αποψινού βιβλίου γνωριστήκαμε τυχαία. Μολονότι πιστεύω ότι την τύχη την προκαλούμε και την καθοδηγούμε εμείς οι ίδιοι. Ήταν ένα βράδυ στη Φωκίωνος Νέγρη. Καλοκαίρι προς φθινόπωρο, πριν από λίγα χρόνια. Εκοβα βόλτες αναποφάσιστος να πάω ή να μην πάω ταξί για να πάω στην Κηφισιά, όπου κατοικοεδρεύουμε με τη Διλή του θερινού μήνες, όταν η Αθήνα με περιμένει και τους καύσωνες μας διώνει από το κέντρο. Καθυστερούσα να πάω και τοιγάρα. Θα πρέπει να ήμουν βαρύν και λυπημένος, για να παραλλάξω τον τίτλο μιας νουβέλας φίλου συγγραφέα, που ξέρω ότι αρέσει και στον τιμώμενο απόψε. Πάνω στην ώρα που αγόρασα

Nikos Bouduouris

τοιγάρα από ένα περίπτερο πολύ κοντά στο σπίτι μου της Κυψέλης, με πλησιάζει ένας νέος άντρας γύρω στα 35 με 40, καστανός, στρογγυλοπρόσωπος, καλοκατωμένος και μου ζητάει μια πληροφορία. «Πού είναι η Αγία Ζώνη, ξέρετε;», μου λέει κάπως κομπιαστικά. Οι άνθρωποι που σου ζητάνε νυχτιάτικα πληροφορίες σπάνια είναι ανιδιοτελείς. Τον κοίταξα καχύποπτα κι ας μη φαινόταν ύποπτος. «Να εκεί, ο πεζοδρόμος που βλέπετε», και του έδειξα με το δάχτυλο, διότι δεν απείχαμε παρά μερικά μέτρα. «Α, σας ευχαριστώ πολύ», μου είπε κι ετοιμάστηκε να φύγει. «Ξέρετε, μένει ένας φίλος μου σ' αυτόν τον δρόμο και τον γυρεύω», βιάστηκε να δικαιολογηθεί παρατείνοντας τη συνομιλία. Κάποια καινούρια γνωριμία επιδίωκε, σκέφτηκα και, με τη δεδομένη διαφορά ηλικίας μεταξύ μας, μάλλον κολακεύτηκα. Κατά περίεργο τρόπο φαινόταν όμως κολακευμένος ο ίδιος. Και όπως αργοπορούσα με αναποφάσιστο κι οι δύο, τον ακούω να μου λέει: «Είσαστε ο γνωστός...». Κόμπιασμα. «...θέλω να πω ο...». Ηξέρα τη συνέχεια. Δεν ξέρω αν αυτό μου άρεσε ή αν, αντιθέτως, με απομάκρυνε. Η ανωνυμία τις νύχτες είναι γλυκιά. Όπως τη μέρα είναι επίσης γλυκιά η επωνυμία. Ιδίως όταν πρόκειται για γιατρό που μπορεί να σου θεραπεύσουν το σώμα ή για ανθρωπύπου της εφορίας που μπορεί να σου θερα-

πέσουν την τσέπη. «Ναι», του αποκρίθηκα, «είμαι αυτός που νομίζετε». Αναψε τοιγάρα και πήγε να μου προσφέρει. «Καπνίζω απ' τα δικά μου», του είπα. Σταθήκαμε λίγο ακόμα μες στους καπνούς των τοιγάρων μας και στους ατμούς της υγρασίας που ενέτειναν τη ζέση. Μου συστήθηκε ότι ήταν αρχιτέκτονας και από τις λίγες κούβεντες που ανταλλάξαμε κατάλαβα ότι διάβαζε λογοτεχνία. Με ρώτησε πού πηγαίω κι εγώ του είπα: «Με περιμένει η οικογένειά μου». Δες κι εκτός από τη Διλή με περιμένει κι ένα τσούρμο παιδιά. Με κοίταξε σαν να μη με πολυπίστευε. Τη στιγμή εκείνη εμφανίστηκε ο φίλος του, ένας λιγνός, κάπως μαυριδερός τριαντάρης, Αλβανός όπως έμαθα εκ των υστέρων, που έγραφε λογοτεχνία. «Εμείς πάμε για φαγητό», μου είπε ο Έλληνας, «αν μπορείτε κι εγχετέ κέφι, μας κάνετε παρέα». Και μου έδωσε τον αριθμό του κινητού του. Απομακρύνθηκαν κι εγώ περίεργος όπως είμαι και μέσα στην αναποφασιστικότητά μου να πάω ή να μην πάω ταξί, να πάω ή να μην πάω μαζί τους -άλλο που δεν ήθελα-, σχημάτισα τον αριθμό που μου έδωσε. Σε κάνα δεκάλεπτο ομίξαμε πάλι σ' ένα μικρό μαγέστικο κάπου εκεί στη Φωκίωνος, έξω στα τραπεζαρία. Αυτός είναι ο πρόλογος της φιλίας μου

νο. Υπάρχουν αρκετοί τέτοιοι και οι εκδοτικοί οίκοι κατακλύζονται από χειρόγραφα ανθρώπων -στον Κέδρο το ξέρουμε καλά- που νομίζουν ότι τα εσώψυχά τους και οι περιπέτειες της ζωής τους μπορεί να ενδιφέρουν και τρίτους. Παλιά υπήρχε πληθώρα ποιητών, σήμερα υπάρχει πληθωμική υποψήφιος πεζογράφων. Το θέλει, φαίνεται, η αντιστοιχία της εποχής μας. Μόνο που το να γράφεις πεζό προϋποθέτει μια ψυχική ποιητή.

Συζητώντας στην πορεία με τον Βουτυρά, διαπίστωσα πόσο καλό μάτι και αυτή έχει με τη λογοτεχνία. Και πόσο αδηφάγος αναγνώστης είναι της ελληνικής γραμματείας. Καθόλου σαν μερικούς που διαγράφουν τους Έλληνες, ιδίως τους παλαιότερους, και ασχολούνται αποκλειστικά με ξένους. Η λογοτεχνία που αρέσει οτιον αποψινού συγγραφέα μας περιλαμβάνει τον Βιζυηνό, τον Μητσάκη, τον Παπαδιαμάντη, τον Ιωάννου. Αναφέρω μόνο μερικά ονόματα. Φυσικά, παρακολουθεί και τους σύγχρονους του, αυτούς που γράφουν πρόζα, και τους αξιολογεί με κριτήρια αξιοπρόσεχτα, χωρίς ανταγωνισμού και μ' ένα ένστικτο που σπάνια λαθεύει. Από ξένους, όπως συχνά τους αναφέρει, του αρέσουν ο Ναμπόκοφ, ο Καπότε, ο Ζενέ, ο Φόκνερ, η Κάρσον ΜακΚάλερς και από θεατρικούς, ο Τε-

Ο βυθός είναι

Από τον **Μένη Κουμανταρέα***

με τον Νίκο Βουδούρη. Προς στιγμήν είχα ελπίσει ότι απέκτησα έναν καινούριο φίλο ο οποίος δεν έγραφε, αλλά περιριζόταν στον καθόλου ευκαταφρόνητο ρόλο του αναγνώστη. Διαψεύστηκα. Στην πορεία άρχισε να μου εμπιστεύεται διάφορα μικρά κείμενα, διηγήματα ή πεζογραφήματα. Η ποιότητά τους νίκησε την αρχική δυσπιστία μου. Τον ενεδάρηνα, λοιπόν, να δημοσιεύσει. Χωρίς να τον βοηθήσω στο ελάχιστο, βρήκε εκδότη μόνος του.

Αυτό που κάνει εντύπωση σε μια Απρώτη ανάγνωση είναι η ωριμότητα που αποπνέουν τα κείμενα αυτά, σαν να μην έχουμε να κάνουμε μ' έναν πρωτοεμφανιζόμενο, αλλά μ' έναν πεζογράφο με κατακτημένα ήδη τα εκφραστικά του μέσα. Είναι διηγήματα ολιγοσέλιδα τα περισσότερα, που μερικά ξανοίγονται με διάθεση να γίνουν νουβέλες, με στρωτή γλώσσα, που παράλληλα με την προφορικότητά τους δείχνουν έναν άνθρωπο που ξέρει να γράφει ελληνικά. Καλά ελληνικά, βέβαια, γράφουν πολλοί, αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι είναι και συγγραφείς. Η γλώσσα του Βουδούρη είναι προσωπική, από τη διαλογή των λέξεων ως τη σύνταξή τους. Πηγάει από την ανάγκη των ίδιων των ηρώων του, που είναι άνθρωποι μοναχικοί, πολλές φορές απελπισμένοι και αντικοινωνικοί. Δεν είναι αποτέλεσμα γραφείου και εγκεφαλικά κατασκευής, υπάρχει ζωή και κάτι αυθεντικό. Είναι μια γλώσσα σοματική. Ο άνθρωπος που τη γράφει δεν το κάνει από φιλοδοξία να δει το όνομά του τυπωμέ-

νεσί Ουίλιαμς, με έμφαση στο *Λεωφορείο*, και στο *Ξαφνικά πέρι το καλοκαίρι*. Γράφει και ο ίδιος θέατρο. Δεν το κρύβω ότι θα μου άρεσε να συζητά περισσότερο για κλασικούς, Γάλλους, Άγγλους και Ρώσους. Υπάρχει όμως πάντα καιρός, διότι τον αισθάνομαι πρόθυμο και ανοιχτό χωρίς προκαταλήψεις. Σέβομαι τις εμμονές του. Κάθε συγγραφέας οφείλει να έχει εμμονές. Χωρίς αυτές δεν ζει και δεν τροφοδοτείται.

Επειδή μίλησαν πριν για σύγχρονους επεξεργαστές, υπάρχει ένας που θα μπορούσε να υποθέσει κανείς ότι έχει επηρεάσει τον Βουδούρη. Είναι ο Σωτήρης Δημητρίου, που όλοι έχουμε διαβάσει, και ξέρω ότι αρέσει πολύ και στον συγγραφέα μας. Και στους δύο υπάρχει ως κεντρικό πρόσωπο ο περιβραϊκός άνθρωπος, ο αποδιοπομπαίος, ο λίγο σαλεμένος. Η διαφορά ανάμεσα στους δυο, πέραν του ότι ο ένας έχει προχωρήσει πολύ και ο άλλος τώρα μόλις ξεκινά, είναι ότι οι ήρωες του Δημητρίου είναι στη βάση τους λαϊκοί άνθρωποι που έχουν το βλέμμα στραμμένο στο χωριό και στην ιδιαίτερη πατρίδα τους και από αυτήν αντλούν δύναμη. Είναι άνθρωποι της περιφέρειας, όταν δεν είναι και των συνόρων, που προσπαθούν να εγκλιματιστούν στην αστική ζωή.

Οι ήρωες του Βουδούρη είναι άνθρωποι της πόλης. Άνθρωποι μοναχικοί, καταναγκαστικοί ως προς τις ροτιές τους. Υπάρχει ένας ιδιόμορφος ερωτισμός που τους συνέχει και που πολλές φορές παίρνει έναν αντικοινωνικό χαρακτήρα, με κίνδυνο να χαρακτηριστεί υνορησική. Εί-

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**
 Ημερομηνία: Παρασκευή, 14-05-2010
 Σελίδα: 10,11 (2 από 2)
 Μέγεθος: 1778 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 125030
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 9296001

Λέξη κλειδί: **ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ**

να συνήθως άνθρωποι με λίγη χαρά, ενδοχικοί και διαλυμένοι. Αντιθέτως, οι περισσότεροι γυναίκες οι χαρακτηριστικές του είναι εκρηκτικοί, πολλές φορές και απολυταρχικοί, όπως η γυναίκα στο διήγημα που επιγράφεται «Αϊντάχο φάκινγκ φρίντμ», που πλαгиάζει με τον αφηγητή ύστερα από μια αστραπιαία γνωριμία σε μπαρ. Εκείνος ύστερα από μέρες ανακαλύπτει κατάπληκτος ότι η έκλυτη γυναίκα που γνώρισε είναι μια πάμπλουτη κυρία της ανώτερης τάξης, με ακροδεξιές θέσεις. Παρακολουθεί στην τηλεόραση μια συνέντευξη της με έναν δημοσιογράφο, ο οποίος σε μια στιγμή της λέει: «Να ανακαλύψετε τα όσα υποστηρίζετε για την ανάγκη ενός δεύτερου πραξικοπήματος».

Οπότε εκείνη αρχίζει να βελιά, «με γέλια ηχηρά, βαθιά, βαθύτατα, βραχνά και γάργαρα», όπως περιγράφονται. Τελικά η γυναίκα αποστομώνει τον δημοσιογράφο με την εξής ατάκα: «Φακ σφ, ντιντί φλωρόπουστα».

Τα γέλια που έκανα με αυτή τη φράση δεν λέγονται. Υπάρχει αυτό το απρόοπτο, πηγαίο, προφορικό χιούμορ που ώρες ώρες ξεσπά αυθόρμητο, για να ελαφρύνει την ατμόσφαιρα από την καταπίεση και το αδιέξοδο.

Επειδή έκανα ήδη μια νύξη για συγγένεια συγγραφική μ' έναν έλληνα σύγχρονο πεζογράφο, θα μπορούσα να προεκτείνω λέγοντας ότι ανάμεσα σ' έναν

νας, αράζοντας εδώ κι εκεί σε διάφορα στέκια, συνεχώς μετακινούμενος. Σε κάποια στιγμή, έξω από ένα ολόφωτο φαστφουντάδικο, συναντά έναν παλιό γνωστό του, με τον οποίο φαίνεται ότι έχει κάνει στο παρελθόν παρέα, δεν ξέρουμε πόση και ποίου είδους. Ο άλλος είναι ντυμένος κομψά και εκκεντρικά, σε αντίθεση με τον αφηγητή, που είναι αζύριτος και ντυμένος χύμα. Ο παλιός αυτός φίλος, χωρίς όνομα κι αυτός, εμπαίρει για τη δουλειά του επιμένοντας φορτικά ότι είναι «δημιουργική, δημιουργική». Ενώ προφανώς ο αφηγητής ή βαριέται τη δική του δουλειά ή αποφεύγει να μιλήσει γι' αυτήν. Μια αγέλη σκύλων διασχίζει στο φανάρι τον δρόμο διακόπτοντας τη συνομιλία και σκορπίζοντας έναν μικρό φόβο. Ο αφηγητής διατείνεται ότι πάνε να γλείψουν τα αίματα στα σφαγεία. Ποια σφαγεία; απορεί ο συνομιλητής του. Δεν υπάρχουν σφαγεία στην Πατησώνα. Προφανώς δεν υπάρχουν, αλλά ο αφηγητής επιμένει. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα μυσόλογων και αναφορών σ' ένα αόριστο παρελθόν, το διήγημα τελειώνει όταν ο αφηγητής δίνει στον παλιό γνώριμο το τηλέφωνό του, μαζί κι ένα φιλά. «Πάρε κένα τηλεφώνω, παλιομαλάκα», του λέει. Ένα διήγημα μόλις πέντε σελίδων, που μυρίζει φτηνή κολόνια, βρεγμένο πεζοδρόμιο, με την παρέλαση των αδέ-

Οσο όμως σκοτεινίοι είναι οι άνθρωποι του άλλο τόσο η πράξη του συγγραφέα είναι στιλπνή, απαλλαγμένη από περισσά στολίσια και φοιρισμούς. Το άκρο αντίθετο ενός λογοτατισμού και μιας φιλολογίας, που καμιά φορά μαστίζει ακόμα και συγγραφείς με ταλέντο. Ελλειπτική εκεί όπου χρειάζεται και αλλού καταναγκαστική σε λεπτομέρειες εξαντλητικές, που μοιάζουν να είναι η περιλήψη ενός χάους.

Κατά τα άλλα, σαν να μη μεσολάβησε κανένα βιβλίο δικό του ή δικό μου, συνεχίζουμε με τον Βουδούρη τις νυχτερινές μας βάρδιες στη Φωκίωνος, στο Γκάζι ή όπου αλλού μας βγάλουν οι δρόμοι της Αθήνας. Μια πόλη δύσκολη το πρώι, με το φως της μέρας, αλλά γεμάτη ζωντανία και κρυφές πτυχές τις νύχτες, όχι όμως πάντα εύκολες στην πρόσβαση τους, όπως φαντάζει στα μάτια όσων κάκουν τουρισμό. Συζητάμε για βιβλία, για γραπτά αλλά και για ζωντανούς ανθρώπους. Κοινωνία γνωστούς και φίλους, αλλά και αυτούς που γλιστράνε δίπλα μας σαν ίσκιοι και που έχουμε την περιέργεια να τους εξηγήσουμε. Αυτό που κάνει την παρέα μαζί του αληθινή είναι ότι και ο ίδιος έχει κάτι από αυτό που περιγράφει στο βιβλίο του. Ενα λοζό βλέμμα στα γύρω μας, κάποτε αφηρημένο, κάποτε επίμονο, μια περιέργεια να μοιραστεί με τους άλλους αυτό που θεωρεί ενδιαφέ-

Καλειδοσκοπία θανατικών

Από τον **Κωνσταντίνο Ματσούκα**

Εντεκα νουάρ ιστορίες **Το τελευταίο ταξίδι** επιμέλεια ανθολογίας: Αντώνης Γκόλτσος εκδ. Μεταίχμιο, σ. 482, € 22,11

Η αστυνομική λογοτεχνία: ένα παιχνίδι λογικών ακροβασίων, ιστορίες-ανιγνώστη, κοινωνική καταιγίδα μέσα από την τοπογραφία βίαιων περιβαλλόντων. Ίσως ένα είδος εθνολογίας, όπου το έγκλημα και η διαλεύκανσή του μπαίνουν στο περιθώριο χάρην των ανθρώπων (απατημένοι εραστές, εκβιαστές, διεφθαρμένοι αστυνομικοί, ανέντιμοι πολιτικοί) που διαπράττουν τα εγκλήματα; Όλα αυτά και άλλα ακόμα, ένα καλειδοσκοπικό κανόνων, κατηγοριών και τάσεων, διευκρινίζει ο επιμελητής Αντώνης Γκόλτσος στον καταλογισμό του πρόλογου. Η αναδρομή της στην ιστορία και ταξινόμηση του «είδους» (με όλες τις παρεκκλίσεις του) αρνείται να πάρει θέση για το αν πρόκειται για μια ελάσσονα λογοτεχνία ή και παραλογοτεχνία, εδραιώνοντας με εμβρίθεια τους λόγους γιατί μια τέτοια κρίση δεν είναι ούτε εφικτή ούτε, απαραίτητος, επιθυμητή.

Η σωκρατική απορία του πρόλογου μάς προτρέπει να κρίνουμε οι ίδιοι, με μέτρο την αναγνωστική απόλαυση, τις ιστορίες που συνθέτουν τον παρόντα τόμο. Και, όπως συχνά συμβαίνει με τις ανθολογίες, η εκάστοτε επιλογή και τα μέσα που την υπηρετούν δεν είναι ομοιομόρφα αποτελεσματικά.

Ετσι, η φιλόδοξη σύλληψη του «Ο Τομ Ρίπλεϊ στο Ηρώδειο», του Α. Αποστολίδη, που εγκαίνιαζει τη συλλογή, μάλλον χάνει τον ερμό (και τον στόχο της) μέσα από το πλήθος των εναλλασσόμενων σκηνικών και πληροφοριών που δεν επιτρέπουν στην ιστορία του να ριζώσει και να αναπτυχθεί πειστικά. Αντιθέτως, η εντοπιότητα, το χιούμορ και η ψυχολογική εμβρίθεια στο «Ερασιτεχνικό έγκλημα» του Νεοκλή Γαλανόπουλου συμβάλλουν αποτελεσματικά στο χαμόγελο που περιμένει τον αναγνώστη με την ανατροπή της τελευταίας σελίδας.

Και ενώ, αμέσως μετά, ο Σέρμιος Γκάκας μας δίνει ένα ελαφρά αδιάφορο ρομάντζο στο «La piétisse» του, το κείμενο του Αντόνιο Γκόλτσος που ακολουθεί, «Δεν είναι έτσι, αν έτσι νομίζετε», βασισμένο σε μια επινοητική συστολή του συγγραφέα να τον Σαίξπηρ, τινάζει, επιτυχώς, τις αφηγηματικές συμβάσεις στον αέρα κάνοντας, για να το πούμε διακριτικά, όπλο του εγκλήματος τη... συγγραφική πένα.

Τελείως άλλο είναι το δυνατό χαρτί του «Οι έξι δράκοι της Ιντσόν» του Φόντα Λάδη, το οποίο αντλεί την υποβλητικότητα από την επισταμηνή ιστορική έρευνα του συγγραφέα για την ελληνική συμμετοχή στον πόλεμο της Κορέας το 1950. Προετοιμμένοι εδώ προς τη λύση του ανιγνώστη, συναντάμε πολλές στιγμές μιας συγκινητικής ιστορικής φωταύγειας.

«Το τελευταίο δρομολόγιο» του Δ. Μαμαλούκα κερδίζει τους πόντους της σκηνοθεσίας και της ψυχουστότητας των χαρακτήρων, ενώ το μικρό σκίτσο του Μάρκαρη που ακολουθεί, για τη νοσταλγία της γενετικής του, της Κωνσταντινούπολης, μας βάζει σε σκέψεις για τα κριτήρια με τα οποία συμπεριελήφθη σε μια ανθολογία αστυνομικών ιστοριών.

«Η ευγένεια των βασιλέων», του Μαρτινίδη, εστιάζει σε μια άτεγκτη κριτική των καθ' ημάς ακαδημαϊκών συντεχνιών, βάζοντας σε δεύτερη μοίρα τον ρυθμό της ιστορίας, και η Αναστασία Μπαζεβάνη, παρομοίως, καυτηριάζει τα παρακίγια της εκμετάλλευσης φυσικών πόρων στο ανοιχτόκαρδο «Κάποιο λάκκο έχει η φάβα». Από τα φαβορί της ανθολογίας θεωρούμε το «Η κόκκινη Ιουλιάν» της Μαρένας Πολιτοπούλου, πυκνό, γεμάτο αιχμηρή πρόθεση πορτρέτο ενός γυναικείου ψυχισμού, απέναντι στις ανάγκες του οποίου οι άντρες είναι πλήρως αναλώσιμοι. Το ενδιαφέρον, τέλος, του «Ζήτω η ανεξάρτητη Κέρκυρα» του Φ. Φιλίππου συνίσταται μάλλον στο ιστορικό πλαίσιο της ιστορίας παρά στο αφηγηματικό της νεύρο. Η αστυνομική λογοτεχνία εδώ: μια μεγάλη γκάμα προσεγγίσεων, λοιπόν, όπου τα εκάστοτε εγκλήματα βρίσκουν φιλόξενη στέγασμα σε πολύ διαφορετικά πλαίσια. Αστικά ηθογραφήματα, όχι λογοτεχνικά νηυσίτη, που δεν διατάζουν να φερόμενος με το χιούμορ και το κίτς, συχνά με διάθεση κοινωνικής κριτικής. Χίλιοι και ένας τρόποι για να κλείσει ο συγγραφέας το μάτι στον αναγνώστη.

μέσα μας

αμερικανό διηγηματογράφο, τον Ρέιμοντ Κάρβερ, και τον δικό μας, εδώ, υπάρχει ένα υπόγειο ρεύμα που τους ενώνει. Διπός και ελλειπτικός ο Αμερικανός, καταγράφει κι αυτός τη μικροαστική μεζέρια της χώρας του. Θα πρόσθετα στον κατάλογο και το νεοδουρκέικο χιούμορ, την τρέλα των ηρώων και το αταίριαστο που συναντάμε στους ήρωες του Τρούμαν Καπότέ.

Είπα ήδη ότι οι άντρες στα διηγήματα του Βουδούρη είναι διαλυμένοι. Είναι όμως και μερικές φορές άνθρωποι που σκαλίζουν επίμονα τα βιβλία και σημειώνουν στα περιθώριά τους, όπως ο ήρωας στο ομώνυμο «Ο Βυθός είναι δίπλα». Αυτός περιφέρεται μέσα στο σπίτι του διαβάζοντας τις σημειώσεις που έχει κάνει στη «Γυναίκα της Ζάκυνθος», στην «Παναγία των Δουλουδιών» και σε άλλους συγγραφείς της αρεσκείας του.

Πολλά άλλα όμως φαντασιώνεται διαφορά παιχνίδια, τα «αϊαλαντί παιχνίδια», όπως τα ονομάζει, και απειλεί να πέσει γυμνός απ' το μπαλκόνι του. Είναι ένας άνθρωπος που βλέπει «να τον περιμένει, αιωρούμενη σαν απειλητικός καπνός, η αγωνία της απραξίας». Μια φράση εμπληρωματική, που χαρακτηρίζει ολόκληρο το βιβλίο, αλλά και μια ολόκληρη γενιά νέων ανθρώπων που μάχονται με το φάσμα της ανίας.

Υπάρχει ένα άλλο διήγημα σ' αυτή τη συλλογή, δεν ξέρω αν είναι το καλύτερο, και μάλλον δεν είναι, που εγώ όμως ιδιαίτερα αγαπώ, τα «Σφαγεία». Κάποιος χωρίς όνομα, σχολώντας από τη δουλειά του «δεν ξέρουμε ποια δουλειά», περιφέρεται στους δρόμους της Αθή-

σοπων σκύλων, που δίνει ένα ρίγος στην ατμόσφαιρα και τον τόνο να επιποθούν τα δήθεν ανέμελα και ανιμιατικά ανάμεσα στους δύο άντρες. Ο αναγνώστης μένει με το αίσθημα μιας κρυφής απειλής, κάτι ανεκπλήρωτο και ενός πόνου που περιγράφεται ελλειπτικά. Η αποθέωση της απόκρυψης, θα έλεγα. Μ' αρέσει πολύ αυτό το διήγημα και χωρίς να το θέλω το συσχετίζω μ' εκείνα τα πρώτα, αλησμόνητα πεζογραφήματα του Γιώργου Ιωάννου.

Πιόσω από τον κάποτε παιχιδιάρικο πόντο της αφήγησης υπάρχει στα διηγήματα του Βουδούρη ένα λοζό βλέμμα προς τους ανθρώπους και μια κρυφή απειλή.

Πρέπει να ομολογήσω ότι αυτά τα περιφερόμενα ναυάγια των ηρώων του με τρομάζουν. Ο συγγραφέας με αναγκάζει να συνειδητοποιήσω γι' άλλη μια φορά, αλλά με ειδικό τρόπο, το βαθύ χάσμα που υπήρχε ανάμεσα στα πρότινα που συνήθως μας σεβρίζει η κοινωνία και σε αυτούς τους δεύτερης διαλογής ανθρώπους. Με τρομάζει διότι όλοι αυτοί οι σαλεμένοι και βαρεμένοι ήρωες, με τα ανάθροια μέλη και το σκοτεινό μυαλό, έρχονται να μου προσφέρουν τη μόνη εναλλακτική λύση σ' αυτή την ξεστοπωσιά και την γκλαμουριά που μας περιτριγυρίζει, με τους απολιθωμένους γιάπιδρες και τους αποστερωμένους αστούς. Με τρομάζει ακόμα το γεγονός ότι οι κουρελιασμένοι μικροαστοί του, οι κάποιον νοσηροί με τα τρέχοντα στάνταρ, είναι αυτοί που στο βάθος κερδίζουν ένα μεγαλείο. Ο βυθός είναι δίπλα μας λοιπόν, και δεν το λέει μόνον ο τίτλος,

ρον και καλό. Απορρίπτει μια ορισμένη κάστα ανθρώπων και καλά κάνει. Πολλές φορές τον πιάνω να έχει τη διάθεση να βοηθήσει τους αδύναμους και τους χαμένους. Είναι κάποτε και ο ίδιος αδύναμος, μα το κρύβει. Πρόσφατα ανέλαβε αμισθί να μάθει ελληνικά σε ξένους μετανάστες. Κι ακόμα να διδάξει Αρχιτεκτονική σε νέους διακοσμητές, αυτά που ο ίδιος έμαθε στο Πολυτεχνείο. Κι επειδή αναφέρει την Αρχιτεκτονική, χαρακτηριστικός είναι ο τρόπος που περιγράφει σπία και κτίσματα στο βιβλίο του. Παράδειγμα το διήγημα που επιγράφεται «Το καλό, άσπρο σπίτι» και που, όπως ο ίδιος μου εξομολογήθηκε, έχει σχέση με το πατρικό του στην Κύπριοσία.

Ίσως είναι λοιπόν, εκτός από τα διαβάσματα, και η Αρχιτεκτονική που τον βοηθά να βρίσκει τις σωτές αναλογίες και την αισθητική, τόσο σε μια μεμονωμένη φράση όσο και στον σκελετό ενός διηγήματος. Διαβάσματα και Αρχιτεκτονική, βέβαια, που σε τίποτα δεν θα βοηθούσαν αν ο ίδιος δεν είχε το μικρόβιο μέσα του και το σαράκι. Εκείνος πάντως θα δείξει στη συνέχεια τι άλλο μπορεί να κατορθώσει πάνω στα θεμέλια που έχτισε. Αν θελήσει να ξανοιχτεί σε μια πλατύτερη φόρμα ή αν μπορέσει να ξεφύγει από τον καταναγκασμό της ψυχοπάθειας των ηρώων του. Εγώ το μόνο που μπορώ να του ευχηθώ είναι να συνεχίσει την ανηφόρα που άρχισε και να αντέξει χωρίς να λαχανιάσει.

*Εισήγηση στην παρουσίαση του βιβλίου του Νίκου Αδάμ Βουδούρη, στο βιβλιοπωλείο «Πατάκη», στις 27 Φεβρουαρίου 2009.